

stond, dan vervulde weemoed het land. Dionysos was verdwenen en moest gezocht worden en teruggevoerd tot die hem verkeerden.

Dan was het de tijd der eigenlijke Dionysische mysteriën, waaraan vrouwen en jonkvrouwen deelnamen, de tijd van in vervoering dansende Maenaden en Bacchanten. Het uitgelatenst werden de feesten gevierd in Thebe, de geboorteplaats van Dionysos, waar ook de „Bacchen” spelen, die Euripides als oude man gedicht heeft.

Bij geen volk werd de lichamelijke opvoeding ernstiger en systematischer behandeld dan bij de Hellenen. De zin voor metrische en rhythmische beweging was trouwens het geheele volk als aangeboren en vond zijne vertolkers in de grootste geesten van Hellas' bloeitijd. In zijn „Republiek” verlangt Plato de streng geordende ontwikkeling van het lichaam en van al zijne bewegingen vóór er met de geestelijke opvoeding een aanvang werd gemaakt. Hem schijnt de dans het doelmatigste middel ter bereiking van dat ideaal, daar deze edele kunst ons door de Muzen geschonken is om de overmatige en aan de Chariten vreemde gemoedsbewegingen in ons tot evenwicht te brengen. Hij deelde deze meening met zijnen leermeester Sokrates, die den dans onder de „Disciplinas graves” rekent en hem voor het beste middel hield, om zoowel uiterlijk als innerlijk die edele evenmaat en die harmonische schoonheid te bereiken, die het ideaal der Helleensche beschaving zijn. In een zijner geschriften heeft hij ook, naar aanleiding der veelbeoefende wapen- en krijgsdansen, de meening uitgesproken, dat de mannen, die het beste dansen de geschikste krijgers in den oorlog bleken te zijn (*οἱ δὲ χοροῖς κάλλιστα θεοῦς τιμῶσιν, ἄριστοι ἐν πολέμῳ*).

Sokrates bezegelde zijne vurige lofreden op de danskunst door het feit, dat hij zelf haar leerde en trots reeds vergevorderden leeftijd bleef beoefenen.

Plato voerde met een koor dansende knapen schoone cyklische reidansen uit en ook

Sophokles was een beroemd danser en reiaanvoerder, die reeds als 15 jarige knaap, door schoonheid uitmuntend, na den slag bij Salamis in gymnastische naaktheid om de tropheeën den overwinningspaaan gedanst had.

Ook Epaminondas wordt als bedreven in de danskunst geroemd. De groote dichter Aeschylos heeft zeer veel gedaan voor de veredeling van gebarenkunst en tooneeldans en beroemt er zich op, dat hij bij vele zijner koren zelf de begeleidende rhythmische dansen gevonden heeft. De ernstige inhoud der tragedie-koren bewijzen, dat de daarbij uitgevoerde dansbewegingen uit die der tempelplechtigheden zijn voortgekomen. De kunstige rhythmten ervan kunnen ons eenig denkbeeld geven, hoe samengesteld en fijn-geschakeerd ook de daarbij behorende lichamelijke beeldspraak moet geweest zijn.

Het is natuurlijk, dat de Hellenen met hun geschoold oog voor schoonheid en evenmaat in gang, houding en beweging ieder zondigen daartegen ten sterkste veroordeelden. Een zekere schoonheids- en zedelijkheidsmaatstaf werd — behalve bij de Bacchantische dansen — streng in het oog gehouden. Hoe men het karakter van een mensch naar zijne wijze van gaan en dansen beoordeelde, toont de anekdote van den tiran Kleisthenes van Sikyon. Toen hij een van de pretendentes voor zijne dochter op ongepaste wijze zag dansen, zeide hij tot de omstanders: „Hij heeft zijn huwelijk verdanst”, iets wat in lateren tijd zeker nooit is voorgekomen! Ook kunstenaars namen de schoonheidsgrens in acht bij het vervaardigen der afbeeldingen voor danseressen en dansers. Athenaeus bericht, hoe iedere houding der figuren naar den canon werd afgemeten en hoe in later tijd deze beelden den dansenden weer ten voorbeeld hebben gestrekt bij de beoefening hunner kunst. — In het kort zij nog vermeld, dat de dans een zuiver apollinisch karakter toont in de gymnastische oefeningen, die in geheel Griekenland algemeen waren. In Sparta was zelfs het deelnemen eraan voor-